

İNTİHAR

MARIO FRATTI

ÇEVİREN

SELDA ÖNDÜL

KİŞİLER

KOCA

KARISI

ANNE

ZAMAN

Günümüz

YER

İtalya

Sahne: *Orta halli bir mutfak. İki lamba yanmaktadır: parlak olan odanın ortasında asılı, loş olan lavabonun üstünde. KADIN, son derece gergin, etrafı düzeltirken hafif hafif ağlamakta. KOCA oturmuş İtalyanca bir dergi okumaktadır. Küçük bir radyodan hafiften bir İtalyan operası duyarız.*

KOCA *(Ağlaması ile kendisini öfkeliendiren karısına bakar.) : Kes ağlamayı! (Karısının ağlamasını bastırması için radyonun sesini açar.)*

KADIN *(Bir an sonra.) : Saat kaç?*

KOCA *(daha önce defalarca baktığı kol saatine bakmadan) : 11'i 10 geçiyor. (KADIN ona arkasını döner, hala hiçkırarak ağlamaktadır. Bunun farkına varan ve okuyamayan KOCA radyoya doğru gider ve sesi açar, sesin sonuna kadar açıldığını fark edince, büyük bir öfke ile radyoyu kapatır.)*

KADIN *(Minnetle KOCA'ya bakar; çekingen) : Saat kaçtı o gece sen...?*

KOCA : *Ona tabağı attığımda mı? 10 civarıydı. (Uzun duraklama. İki de bir şeylerle meşgulmüş gibi yaparlar; KADIN lavaboda, KOCA dergisiyle; ancak, İki de son derece gergin ve endişelidir. KOCA karısının göz ucuyla kendisine baktığını fark edince saldırganlıkla devam eder.) Neden bakıyorsun bana? Neden? (Beden hareketi ile.) Geç kaldı diye kabahat bende mi yani? (Duraklama.) Neden cevap vermiyorsun? Cevap ver! Ne anlatmak istiyorsun? Beni neyle suçluyorsun? Zeytin yağı meselesini mi ima ediyorsun?*

İNTİHAR

KADIN *(Kızgınlıkla döner ona bakar. Gergin bir duraklama. Yavaşça.)* : O halde sen de biliyorsun, incindiğini biliyorsun, ki...

KOCA *(Beden hareketi ile.)* : “İncinmiş”? Neden incinecekmiş? Neden? Şişeyi aldım diye mi? Burada patron benim, herhalde, konuklar –ki o burada bir konuk biliyorsun- sırf yağ koymak için yağ koyuyorlarsa ben de biraz yağ kullanabilirim. *(Sözlerinde gergin bir ironi vardır.)*

KADIN : Masada göz yaşlarına boğuldu. Sonra öbür odada ağıladı.

KOCA : Ondan mı söz ediyorsun? O her an ağlamaya hazırdır! Armut hikayesini hatırlıyor musun? Ağlıyormuş gibi yapmıştı. Onu izledim. Utandı. O yüzden kendini odasına kapatmıştı; sorulacak sorulardan kaçmak için. Evin patronu –ben- porsiyonların miktarını belirliyor diye ağlamazsın. Buna hakkım yok mu? Bütün yükü benim taşıdığımı, faturaları benim ödediğimi unutmayalım. *(Ayağa kalkar; gergin dolaşır. Kendi kendine)* Yalnızca üç armut bir kilo! Nasıl idare edebilirsin ki? Parayı yolda mı buluyorum ben? Kendim kazanıyorum, bu ellerle! *(Nasırlı ellerine vurur.)* ...yemeği eşit olarak bölüştürüyorum –eşit olarak diyorum- ve bununla demek istediğim dört eşit porsiyon. Oğluma bile aynı miktarda düşüyor, özbeöz oğluma, kendi kanımdan kendi canımdan oğluma. Ama hanımefendi... *(Aşağılama ifadelerinden KADIN'ın sert bakışları karşısında vazgeçer. Duraklama. Saatine bakarak, hala sinirli sinirli dolaşmaktadır. Sonra neredeyse kendi kendine.)* Emin olabilirsin öyle yap... *(Karşının gözlerinde yaşlarla baktığını görünce sözlerine devam etmez.)*

- KADIN : Ne... ? Devam et.
- KOCA *(özenle)* : ... delice bir şey yapmaz. Normal olan hiç kimse öyle bir şey yapmaz, sırf zeytin yağ şişesi ortadan kaldırıldı diye... *(Karisinin bakışı öylesine acılıdır ki devam etme cesaretini gösteremez.)*
- KADIN : Sen başka bir şey söyleyecektin. Düşündün ki o...
- KOCA *(Duraklama. İtiraf eder.)*
: Belki de “düşünüyör”dum. Her şeyi yapabilir. Deli o. En azından ben deli olduğumu düşünüyorum. Biliyorum sen öyle düşünmüyorsun. Sen onun kızısın ve onu daha iyi tanıyorsun –onu buraya getiren sensin, burnumun dibine. *(kendinden emin)* O kadın inatçının teki. Tamam bu dünyada kendini idame ettiriyor. *(Karisinin acı çektiğini fark ederek, kendini kontrol eder. Duraklama.)* Kabahat benim mi? Kabahat benim mi? Söyle... elimden geleni yapıyorum. Nazik olmaya çalışıyorum. Kazandığım azıcık parayla ne yapabilirim ki? Meyve, mesela. Meyve yoksa suç benim mi? Dokunmak bile istemedi, reddetti. Yememekte inat etti. Almasaydık kar etmiş olacaktık, meyvesiz yaşayabiliriz. Kar... bize- tabii ona da –biraz daha et, biraz daha sebze almamızı sağlayacak kadar kar etmiş olacaktık. Ve daima eşit porsiyonlar. Sen koyuyorsun... Aslında, anneni kayırıyorsun-bazen... Ve ben sesimi çıkarmıyorum. Ayakkabı boyamı kullanıyor... ve ben sesimi çıkarmıyorum; diş macunumu... ve ben sesimi çıkarmıyorum. Daha ne istiyorsun? Daha ne bekliyorsun? *(avazı çıktığı kadar, sesi çatlayarak)* Ve yaş günü için o küçük hediye, ve o yeni şal, ve kahvesine krema –kahvesini kremayla içen ondan başka kimse yok... *(kollarını sallayarak)* Da-

hası da var! ... *(kendini haklı çıkarmaya çalışarak; daha beterinden korkarak, sık sık saatine bakar, sabırsızca)* Ona hiç vurdum mu? ...Sonuç olarak, buna hakkım var, biliyorsun! Burada patron benim! *(ironik)* "Patron." İstedğim zaman donla bile dolaşamıyorum. Yalnızca iki odamız var ve o hep ayak altında. Nasıl oluyor da her yerde bitiyor anlamıyorum. "Orada" bile, ne zaman şeyim... *(Karisinin hıçkırıkları onu telaşlandırmıştır.)* Aylar önce, tabağı fırlattığımda... hatırlıyor musun? Bizi zorunlu izne çıkartmakla tehdit ettikleri zamandı. Öfkeden deliye dönmüştüm -oğlan hastaydı, ona ihtiyacımız olmuştu, eczaneye gitmesi gerekiyordu, peki o neredeydi? ... Dışarıda -kim bilir nerede?! -Onu öldürebilirdim! Her şey bir yana, bir de onun için mi endişelenmek zorundayım? Ayağını mı kıracak, hapisaneyi mi boylayacak ... ya da cehennemi? Benim düşünmem gereken bir oğlum var; karım var! *(Endişenmiştir, karısına doğru gider, karısı onu görmezden gelir.)* Hayatımız bile değişti, onun yüzünden... Mahremiyetimiz kalmadı. Yabancı gibiyiz, sen ve ben. Kavga etsek, nedeni o. Yok ekmelekleri saymışım, şarabı ölçmüşüm, onun hakkını oğlana vermişim. *(bağırarak)* Buna hakkım yok mu? Buna hakkım yok mu, var mı yok mu? *(sakinleşerek; karısından bir cevap bekler, karısı onu duymazdan gelir; kadın korkar, adam kendini sakinleştirmeye çalışırken, belki de daha korkmuştur, onarılamaz olandan; uzun gergin duraklama.)* Muhtemelen arkadaşlarından biriyle beraberdir... dedikodumuzu yapıyorlardır... hatta senin bile... çünkü kıskanıyor... *(KADIN ona şaşkınlıkla bakar; anlamaz; KOCA açıklar.)* ... sana para vermemi, senin bir şeyler almanı, kendi kararlarını kendin vermeni. Akşamları bütçe hesapları yaptığında sana nasıl baktığını gördüm. Hiç şaşırمام eğer... *(Kadın ona onaylamayarak bakar. Adam fikrini değiştirir ve hırsızlık suçlamasından vaz geçer. Duraklama.)* Faydası yok. Unutalım gitsin. *(Duraklama.)* Ama eğer ona baktığın

için seni takdir ettiğini düşünüyorsan... (KADIN ona gözlerinde yaşlarla bakar. KOCA nedenlerini sıralamaktan vazgeçer. Kendini haklı çıkarmaya çalışarak.) Yine de... ("ellerini yıkama" hareketi ile) hiçbir şeyi hak etmiyorsam, övgüyü hak ediyorum, ona bir çatı verdiğim ve onu beslediğim için. (kesin) Hayır, benim hatam değil ve umarım ki bu konuda bana katılırsın. (Uzun duraklama. Korkularını teyit eden sözler yüzünden endişeli, hayal kırıklığına uğramış, mutsuz olan karısından cevap gelmez.) Konuşmalısın. Her zaman elimden gelenin en iyisini yaptığımı itiraf etmelisin. Suçlanacak biri varsa o ben değilim. Eğer...

KADIN (ona üzüntüyle bakarak) : Eğer... ?

KOCA (duraklamadan sonra) : ... delice bir şey yapmaya kalkışırsa... (alçak sesle) eğer gidip birilerine şikayet ederse...

KADIN : Gerçekten böyle düşünmüyorsun değil mi? Sen de biliyorsun ki hiçbir zaman şikayet etmedi. Kimseden anlayış beklemedi.

KOCA : Anlayış mı, neden? Neden bekleyecekmiş ki? Ben ne yapmışım ona?

KADIN (ısrarcı, ciddi) : Düşündüğün şey bu değildi.

KOCA (bir duraklamadan sonra, sesinde yalancı bir ironi) : "İntihar" demek istemiyorsun herhalde!? Değil mi? (KADIN ona bakarken duraklama) Pekala o... (deli anlamına gelen el hareketi) Onu benden daha iyi tanıyorsun. Biliyorsun ki...

İNTİHAR

KADIN *(patlayarak)* : Ona işkence ettik... Sen ve ben. Sen-ben, hepimiz... hatta çocuk bile, bizi taklit ederek... küçücük şeyler üzerine, ufak-tefek ıvır-zıvır yüzünden...

KOCA : İşkence mi ettik? Biz mi? Kim kendi lokmasını verdi ona? Kim? Kızkardeşin mi? Kızkardeşin onu istedi mi? Yo, hayır. Kızkardeşin akıllı. *(Birden aklına bir şey gelmiştir.)* Ve şimdi... Cesaret edebilecek, evet, bizi suçlamaya cesaret edebilecek...

KADIN *(söylenenin doğruluğundan şüphe duyulmamasından üzüntü duyarak)* : Nasıl böyle şeyler geliyor aklına? ... Nasıl... Ah, hata bende! Ben onun kızayım! -Ben -Ona bakmak benim görevimdi, ona yardım etmek...

KOCA *(ikna etmeye çalışarak)* : Senin hatan değil. Yaşlı insanların hüznü kaderi bu... böyle yaşamak... Hayatlarında öyle bir zaman geliyor ki yük olduklarının farkına varıyorlar ve...

KADIN *(kararlı)* : Ben gidiyorum! Gidip baka... Sen yine aynı düşünüyorsun, aynı şeyi... Üstelik inanıyorsun da.

KOCA *(onu engelleyerek)* : Hiç faydası yok... Başına ne geldiye... Hiç faydası yok. Burada beklemek daha doğru. En azından, kendimizi bizim hatamız olmadığına inandırabiliriz. Hazırlıklı olmak daha iyi...

KADIN *(telaşlanmış)* : Ne? Neye hazırlıklı olmak?

KOCA : ... ne söyleyeceğimize... kızkardeşine... başkalarına...

KADIN *(gayri ihtiyari)* : Saat kaç?

KOCA *(söylemekten kaçınarak)* : Geç oldu. Hiç bu kadar uzun dışarıda kalmamıştı. Belki şikayet edip, ilgi çekmeye çalışıyordur... ya da belki birilerine gece yanlarında kalmak için yalvarıyordu... Yo. İmkansız. Şimdiye kadar haberimiz olurdu... Üstelik de kim haber verirdi? Bizzat kendisi... suçluluktan... İyi bir kadın o... Düşünüyorum da bazı zamanlar onunla konuşmak zahmetinde bile bulunmadım... *(pişman, içten)* İş yüzünden, endişeler; burada neredeyse havadan bile para alacaklar. Bütün yük omuzlarımda. Nazik olmak için insan huzurlu olmalı; yağın damlalarını, portakalın dilimlerini saymamak için para gerek. Onu hep sevmişimdir, zavallı kadıncağız... Benim annemin de böyle yaşadığının farkında mısın? Kırıntılarla besleniyor... her türlü aşağılamaya katlanıyor... Benim hatam değil, yemin ederim... Yaşlılara her zaman hürmet ederim, saygılı davranırım. Hatırlıyorum... yıllar önce, ben çocukken, yaşlı bir kadın merdivenden inmesine yardım etmemi rica etmişti. Ona iki peni bile vermiştim –bütün param o kadardı. Almak istememişti. Zenginmiş... O zaman zengin ile fakir arasındaki farkı bilmiyordum. Bana göre yaşlılık ile sefalet el ele gidiyordu... Bunun hayatın kuralı olduğunu sanıyordum. Annem bile bir gün el açmak zorunda kalabilir...

(Özdeşlik duyar ve yumuşaktır.)

(Bu anda KADIN'ın ANNESi kapıda belirir. İtaatkar bir tavır içindedir. KOCA büyük bir şaşkınlıkla ayağa fırlar, değişmiştir. KIZI da şaşırmıştır ama

İNTİHAR

sinirli/gergin KOCAsının saldırıya geçmesinden korkarak rahatladığını göstermeye cesaret edemez. YAŞLI KADIN çekingence masaya doğru gider ama oturmaya cesareti yoktur.)

KOCA *(rahatsız; alaycı; abartılı bir biçimde eğilip selamlayarak) : Oturmaz mıydınız, Düşes? (Yaşlı kadının yemeğinin olduğu tabağı alır ve neredeyse atacakmış gibi masanın üzerine koyar.) Buon appetito! (son derece alaycı) Yoksa sizin için ısıtmamı ister misiniz? (Böyle bir niyeti olmadığı açıktır; tersine ona vurmak istemektedir. YAŞLI KADIN yemeğe cesaret edemez. KOCA öfkeyle devam eder, saldırgandır.) Neredeydin kocakarı? Nerede? Nerede? Nerede? Bizi delirtiyorsun, sen...*

KADIN *(olabildiğince nazik) : Haklı, anne...*

ANNE *(yalnızca kızına bakarak; saygılı/itaatkar) : Uyuyakalmışım... kabristanda...*

KOCA : Kabristanda mı? *(elleri yüzünde) Tanrım, sırada ne var?*

ANNE *(çekingen) : Bugün küçük kızınız ... bir yıl oldu... çiçekler aldım ve (Uzun bir duraklama. İkisi de tarrihi unutmuştur..)*

KOCA *(utanmış) : Çiçekler... Çiçekler. (aniden karısına) Parayı nereden buldu? Sen mi verdin? (karısının eleştiren bakışları karşısında pişman olur. Kapıyı çarpıp çıkar, geri gelir, kendi kendine söylenerek*

ortadaki ışığı kapatır; çıkar. Yalnızca sağdaki loş ışık kalmıştır. KADIN annesine üzölmüştür, ama şefkat göstermeye de cesareti yoktur. Etrafı toplar, sonra kocasının ardından çıkar. Yaşlı ANNE yalnız başına, yaşamanın ağırlığı altında beli bükölmüş, hiç istek duymadan yemekten ufak lokmalar alır.)

PERDE

